Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
PEDRO CRUZ VILLALÓN
prednesené 2. júla 2015[1]

Vec C-163/14

Európska komisia
proti
Belgickému kráľovstvu

[žaloba o nesplnenie povinnosti podaná Komisiou proti Belgickému kráľovstvu]

„Nesplnenie povinnosti členským štátom — Protokol (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie — Článok 3 — Daňová imunita Únie — Oslobodenie — Regionálne poplatky za plyn a elektrinu — Pojem výlučne úhrada za verejnoprospešné služby — Pojem dane — Pojem nepriame dane — Povinnosti služieb vo verejnom záujme“

1. V prejednávanej veci sa Európska komisia obrátila na Súdny dvor na základe článku 258 druhého odseku ZFEÚ so žalobou, ktorej účelom je určiť, že Belgické kráľovstvo si tým, že odmietlo oslobodiť inštitúcie a orgány Únie usadené v Bruseli od platenia poplatkov určených na financovanie úloh, ktoré Belgické kráľovstvo považuje za činnosti vo verejnom záujme v oblasti dodávok elektriny a plynu, nesplnilo svoje povinnosti podľa článku 3 druhého odseku Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie, ktorý je prílohou Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ďalej len „protokol“).

2. Na základe článku 343 ZFEÚ, podľa ktorého „Únia požíva na území členských štátov výsady a imunity nevyhnutné pre plnenie svojich úloh“, protokol stanovuje, že Únia požíva daňovú imunitu. Táto imunita je vysvetľovaná činnosťou Únie vo verejnom záujme, ktorá v zásade nie je zárobková a z tohto dôvodu je oslobodená od dane,[2] ako aj potrebou zabezpečiť nezávislosť Únie vo vzťahu k členským štátom a zásadou rovnosti medzi členskými štátmi, ktorá zakazuje, aby jeden z nich získal finančnú výhodu z prítomnosti týchto inštitúcií a orgánov na jeho území.[3]

3. V prejednávanej veci Súdny dvor musí spresniť pôsobnosť a podmienky daňovej imunity Únie, pričom v tejto oblasti boli dodnes vydané iba tri rozsudky.[4]

1 — Jazyk prednesu: francúzština.

2 — MÉGRET, J., WAELBROECK, M., LOUIS, J.-V., VIGNES, D. a DEWOST, J.-L.: *Le droit de la Communauté économique européenne. Commentaire du traité et des textes pris pour son application, volume 15, Dispositions générales et finales.* Éditions de l'Université de Bruxelles, 1987, „Article 218“, bod 8.

3 — Rozsudok AGF Belgium (C-191/94, EU:C:1996:144, bod 19) a návrhy generálneho advokáta Stix-Hackl vo veci Komisia/Belgicko (C-437/04, EU:C:2006:434, bod 41).

4 — Rozsudky AGF Belgium (C-191/94, EU:C:1996:144); Európske spoločenstvo (C-199/05, EU:C:2006:678) a Komisia/Belgicko (C-437/04, EU:C:2007:178). Rozsudok ECB/Nemecko (C-220/03, EU:C:2005:748) sa týka dohody o sídle uzavretej medzi nemeckou vládou a Európskou centrálnou bankou o sídle tejto inštitúcie. Uznesenie Ufficio imposte consumo/Komisia (2/68-IMM, EU:C:1968:50) sa týka hlavne dohody uzavretej medzi talianskou vládou a Komisiou, pokiaľ ide o založenie Spoločného centra pre jadrový výskum.

I – **Právny rámec**

A – *Právo Únie*

4. Daňová imunita Únie je stanovená v článku 3 protokolu.

5. Tento článok stanovuje:

„Únia, jej aktíva, príjmy a iný majetok sú oslobodené od všetkých priamych daní.

Vlády členských štátov prijmú, vo všetkých prípadoch, ktoré to pripúšťajú, vhodné opatrenia k navráteniu alebo náhrade súm nepriamych daní a poplatkov z predaja, zahrnutých v cenách hnuteľného či nehnuteľného majetku, ak Únia vykoná pre svoje úradné účely nákupy väčšieho rozsahu, pričom cena tieto dane zahŕňa. Tieto ustanovenia sa však nepoužijú tak, aby svojím účinkom narušovali hospodársku súťaž v Únii.

Vyňatie sa nevzťahuje na dane, dávky a poplatky, ktoré výlučne zodpovedajú úhradám za verejnoprospešné služby.“

B – *Belgické právo*

1. Financovanie činností vo verejnom záujme na trhu s elektrinou

6. Uznesenie z 19. júla 2001 o organizácii trhu s elektrinou v regióne Brusel-hlavné mesto [5] (Ordonnance du 19 juillet 2001 relative à l'organisation du marché de l'électricité en Région de Bruxelles-Capitale, ďalej len „uznesenie o elektrine“) upravuje výkon činností vo verejnom záujme. Tieto úlohy sú financované odvodom, ktorého poplatníkom je dodávateľ elektriny.

7. Článok 24 uznesenia o elektrine vo svojom znení účinnom k dátumu doručenia odôvodneného stanoviska [6] stanovuje:

„§ 1. Prevádzkovateľ distribučnej sústavy a dodávatelia plnia v rámci svojej pôsobnosti činnosti vo verejnom záujme definované v bodoch 1 až 2 nižšie:

1. poskytovanie minimálnych nepretržitých dodávok elektriny pre spotrebu domácností za podmienok definovaných v kapitole IVa;

2. poskytovanie elektriny osobám za osobitnú sociálnu tarifu a za podmienok definovaných federálnou právnou úpravou a v kapitole IVa;

§ 2. Institut [bruxellois pour la gestion de l'environnement] (Bruselský inštitút pre environmentálne riadenie) je poverený činnosťami vo verejnom záujme týkajúcimi sa propagácie rozumného využívania elektriny prostredníctvom informácií, návodov a poskytovania zariadení, služieb a finančných pomocí v prospech konečných odberateľov…“

5 — *Moniteur Belge* zo 17. novembra 2001, s. 39135.

6 — Teda 27. februára 2012 (pozri bod 25 týchto návrhov).

8. Článok 24a uznesenia o elektrine v znení účinnom k dátumu doručenia odôvodneného stanoviska stanovuje:

„Prevádzkovateľ distribučnej sústavy okrem iného vykonáva tieto činnosti vo verejnom záujme:

1. odkupovanie vyrobenej zelenej elektrickej energie, ktorá nie je ani spotrebovaná výrobcom, ani dodaná tretím osobám, v rozsahu svojich vlastných potrieb;

2. výlučnú činnosť týkajúcu sa výstavby, údržby a obnovy zariadení verejného osvetlenia na komunikáciách a v obecnej zeleni…, ako aj dodávky elektriny do týchto zariadení…;

3. plnenie úlohy dodávateľa poslednej inštancie a organizácia monitorovacej služby u odberateľov, ktorí k nemu budú prevedení v rámci tejto roly;

4. informovanie domácností a podnikateľov pripojených na nízke napätie o cenách a podmienkach pripojenia a dodávky…“

9. Článok 26 uznesenia o elektrine zavádza odvod určený na financovanie činností vo verejnom záujme uvedených v článkoch 24 a 24a (ďalej len „regionálny poplatok za elektrinu“). Tento článok 26 vo svojom znení platnom k dátumu odôvodneného stanoviska stanovuje:

„§ 1. Udelením povolenia na dodávky vydaného na základe článku 21 [7] vzniká povinnosť fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá má toto povolenie a ktorá je ďalej označená ako poplatník, vyberať mesačný poplatok.

§ 2. Povinnosť platiť poplatok vzniká k prvému dňu kalendárneho mesiaca. Možno ho zaplatiť do 15. dňa nasledujúceho mesiaca.

Poplatník je oslobodený od poplatku za výkon, ktorý je poskytovaný odberateľom na ich železničnú alebo električkovú prepravnú sieť alebo prepravnú sieť metra.

§ 3. Poplatok sa vypočíta na základe výkonu, ktorý má poplatník k dispozícii pre oprávnených konečných odberateľov prostredníctvom sietí, prípojok a priamych vedení do 70 kV v miestach spotreby nachádzajúcich sa v regióne Brusel-hlavné mesto. …

§ 7. Výnosy z poplatku plynú do fondov uvedených v bodoch 15 a 16 článku 2 uznesenia z 12. decembra 1991 o vytvorení rozpočtových fondov… [8]

§ 8. Povinnosť platiť poplatok vzniká v januári 2004.“

10. Článok 26 ods. 4 uznesenia o elektrine stanovuje tarify regionálneho poplatku za elektrinu: každému pásmu poskytnutého výkonu zodpovedá suma v eurách.

7 — Článok 21 uznesenia o elektrine v znení účinnom k dátumu odôvodneného stanoviska stanovuje, že „poskytovatelia majú povolenie na dodávky udelené vládou na zásobovanie oprávnených odberateľov elektrinou v spotrebnej oblasti nachádzajúcej sa v regióne Brusel-hlavné mesto…“.

8 — Fondy uvedené v bodoch 15 a 16 článku 2 uznesenia z 12. decembra 1991 vytvárajúce rozpočtové fondy (Ordonnance du 12 décembre 1991 créant des fonds budgétaires, *Moniteur belge* z 26. februára 1992, s. 4066) sú Špeciálny fond pre energetickú pomoc (Fonds spécial de guidance énergétique) a Fond energetickej politiky (Fonds relatif à la politique de l'énergie).

11. Článok 26 uznesenia o elektrine zahŕňal až do jeho zmeny v roku 2011 [9] odsek 9, podľa ktorého „náklady spojené s činnosťami vo verejnom záujme uvedenými v článku 24, ktoré presahujú sumu poplatkov vybraných na základe tohto článku, je povinný uhradiť prevádzkovateľ distribučnej sústavy ako náklady na prevádzku. Prenesenie týchto nákladov do taríf je upravené federálnou právnou úpravou“.

2. Financovanie činností vo verejnom záujme na trhu s plynom

12. V uznesení z 1. apríla 2014 o organizácii trhu s plynom v regióne Brusel-hlavné mesto, pokiaľ ide o poplatky za prepravné cesty pre plyn a elektrinu, a o zmene uznesenia o elektrine [10] (Ordonnance du 1er avril 2004 relative à l'organisation du marché du gaz en Région de Bruxelles-Capitale, concernant des redevances de voiries en matière de gaz et d'électricité et portant modification de l'Ordonnance Électricité, ďalej len „uznesenie o plyne“) je rovnako ako v uznesení o elektrine upravený výkon činností vo verejnom záujme. Tieto činnosti sú financované odvodom, ktorých poplatníkom je prevádzkovateľ distribučnej sústavy plynu a ďalej dodávateľ plynu.

13. Článok 18 uznesenia o plyne vo svojom znení účinnom k dátumu odôvodneného stanoviska stanovuje:

„Prevádzkovateľ siete a dodávatelia plnia v rámci svojej pôsobnosti činnosti a povinnosti vo verejnom záujme definované v bodoch 1 až 3 nižšie:

1. poskytovanie minimálnych nepretržitých dodávok plynu pre spotrebu domácností za podmienok definovaných v kapitole Va;

2. poskytovanie plynu osobám za osobitnú sociálnu tarifu za podmienok definovaných federálnou právnou úpravou a v kapitole Va;

3. poskytovanie bezplatnej služby v oblasti predchádzania rizík vzťahujúcich sa na používanie zemného plynu domácnostiam, ktoré o to požiadali…“

14. Nový článok 18a bol vložený do uznesenia o plyne v roku 2006 [11]. Tento článok v znení účinnom k dátumu odôvodneného stanoviska stanovuje:

„§ 1. Prevádzkovateľ sústavy je okrem iného poverený týmito činnosťami vo verejnom záujme:

1. zaistenie monitorovacej služby týkajúcej sa odberateľov a poskytovanie informácií o cenách a podmienkach pripojenia domácnostiam…“

15. Článok 20 uznesenia o plyne zavádza výber odvodu určeného na financovanie činností vo verejnom záujme uvedených v článkoch 18 a 18a (ďalej len „regionálny poplatok za plyn“). Pre väčšie zjednodušenie budú regionálny poplatok za elektrinu a regionálny poplatok za plyn ďalej označené spoločne ako „regionálne poplatky“.

9 — Uznesenie z 20. júla 2011, ktorým sa mení a dopĺňa uznesenie o elektrine a uznesenie z 12. decembra 1991 o vytvorení rozpočtových fondov (*Moniteur Belge* z 10. augusta 2011, s. 45558), zrušilo článok 26 ods. 9 uznesenia o elektrine.

10 — *Moniteur belge* z 26. apríla 2004, s. 34281.

11 — Tento článok 18a bol doplnený do uznesenia o plyne uznesením zo 14. decembra 2006 o zmene a doplnení uznesení z 19. júla 2001 a 1. apríla 2004 o organizácii trhu s elektrinou a plynom v regióne Brusel-hlavné mesto a o zrušení uznesenia z 11. júla 1991 o práve na minimálnu dodávku elektriny a uznesenia z 11. marca 1999 o zavedení preventívnych opatrení týkajúcich sa prerušenia dodávky plynu domácnostiam (Ordonnance du 14 décembre 2006 modifiant les ordonnances du 19 juillet 2001 et du 1er avril 2004 relatives à l'organisation du marché de l'électricité et du gaz en Région de Bruxelles-Capitale et abrogeant l'ordonnance du 11 juillet 1991 relative au droit à la fourniture minimale d'électricité et l'ordonnance du 11 mars 1999 établissant des mesures de prévention des coupures de gaz à usage domestique, *Moniteur belge* z 9. januára 2007, s. 537).

16. Článok 20 uznesenia o plyne [12] stanovuje, že „náklady spojené s činnosťami vo verejnom záujme uvedenými v článkoch 18 a 18a znáša prevádzkovateľ sústavy z dôvodu nákladov na prevádzku. Prenesenie týchto nákladov do taríf je upravené federálnou právnou úpravou“.

17. V roku 2011 bol zrušený článok 20 uznesenia o plyne a bol doplnený nový článok 20p. [13] Podľa článku 20p uznesenia o plyne:

„§ 1. Udelením povolenia na dodávky vydaného na základe článku 15[[14]]vzniká povinnosť fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá má toto povolenie a ktorá je ďalej označená ako poplatník, vyberať mesačný poplatok.

§ 2. Povinnosť platiť poplatok vzniká k prvému dňu kalendárneho mesiaca. Možno ho zaplatiť do 15. dňa nasledujúceho mesiaca.

§ 3. S výhradou pododseku 2 sa poplatok vypočíta na základe stavu počítadiel využívaných prevádzkovateľom sústavy v miestach spotreby v regióne Brusel-hlavné mesto u konečných odberateľov. Stav počítadla sa určuje podľa maximálneho prietoku plynu uvedeného v metroch kubických za hodinu, pre ktorý bolo počítadlo určené…

§ 7. Výnosy z poplatku plynú do fondov uvedených v bodoch 15 a 16 článku 2 uznesenia z 12. decembra 1991 o vytvorení rozpočtových fondov…;

§ 8. Povinnosť platiť poplatok vzniká v januári 2012.“

18. Článok 20p ods. 4 uznesenia o plyne stanovuje tarify regionálneho poplatku za plyn, ktoré sú podobné ako tarify stanovené v článku 26 ods. 4 uznesenia o elektrine.

II – **Konanie pred podaním žaloby**

19. Komisia, Rada Európskej únie, Európsky parlament a Európsky hospodársky a sociálny výbor, ktorí majú svoje sídlo v Bruseli, využívali do 31. júla 2009 ako svojho dodávateľa elektriny a plynu spoločnosť Electrabel. Zmluva uzavretá so spoločnosťou Electrabel (ďalej len „zmluva so spoločnosťou Electrabel“) upravovala, že sumu regionálnych poplatkov, ktorých poplatníkom je spoločnosť Electrabel podľa článku 26 uznesenia o elektrine a článkov 20, neskôr 20p uznesenia o plyne, má uhradiť Únia. Táto ich mala uhradiť spoločnosti Electrabel, ktorá ich následne mala previesť na orgány regiónu Brusel-hlavné mesto.

20. V júli 2005 Komisia usúdila, že je oslobodená od regionálnych poplatkov na základe článku 3 protokolu, a prestala platiť regionálne poplatky spoločnosti Electrabel. Súčasne neformálne požiadala orgány regiónu Brusel-hlavné mesto, aby ju oslobodili od platenia regionálnych poplatkov.

21. Keďže sa tieto neformálne žiadosti ukázali ako neúspešné, Komisia zaslala 27. júna 2008 Belgickému kráľovstvu listom výzvu, v ktorej mu vytýkala, že porušilo článok 3 druhý odsek protokolu tým, že uplatnilo na inštitúcie Únie článok 26 uznesenia o elektrine a článok 20 uznesenia o plyne. Listom z 9. septembra 2008, doručeným 15. septembra 2008, Belgické kráľovstvo predložilo svoje pripomienky k prvej výzve.

12 — Zmenený a doplnený uznesením zo 14. decembra 2006 citovaným v predchádzajúcej poznámke pod čiarou.

13 — Uznesením z 20. júla 2011 o zmene uznesenia o plyne (*Moniteur Belge* z 10. augusta 2011, s. 45586).

14 — Článok 15 uznesenia o plyne stanovuje, že „dodávatelia majú povolenie na dodávky pre zásobovanie oprávnených odberateľov v mieste spotreby nachádzajúcom sa v regióne Brusel-hlavné mesto…“.

22. Dňa 15. apríla 2009 Komisia zaslala Belgickému kráľovstvu druhú výzvu, ktorá nahrádzala prvú výzvu a ktorej predmetom bolo porušenie článku 3 druhého odseku protokolu. Druhá výzva je skoro totožná s prvou výzvou až na to, že sa zdá, že Komisia sa v druhej výzve domnievala, že Belgické kráľovstvo si nesplnilo svoje povinnosti už od roku 2001, a nie, ako sa uvádzalo v prvej výzve, od roku 2004. [15]

23. Dňa 22. apríla 2011 Komisia podala na Tribunal de première instance de Bruxelles žalobu proti belgickému štátu, regiónu Brusel-hlavné mesto a spoločnostiam Electrabel a Sibelga, ktoré sú prevádzkovateľmi distribučnej elektrickej a plynovej sústavy v regióne Brusel-hlavné mesto. Žiada vrátenie regionálnych poplatkov, ktoré vyplatila od 1. júla 2004 do 31. decembra 2008 [16], teda sumu 4 036 170,88 eura, s možným navýšením za nasledujúce obdobia. [17]

24. Po uplynutí zmluvy so spoločnosťou Electrabel inštitúcie a orgány Únie uzavreli zmluvu s iným poskytovateľom elektriny a plynu, spoločnosťou Luminus (ďalej len „zmluva so spoločnosťou Luminus“). Na rozdiel od zmluvy so spoločnosťou Electrabel nestanovuje zmluva so spoločnosťou Luminus, že inštitúcie a orgány Únie odvádzajú regionálne poplatky. Tromi listami z 13. mája 2011, 21. októbra 2011 a 2. júla 2013 však spoločnosť Luminus požiadala Úniu o nahradenie regionálnych poplatkov, ktoré zaplatila, teda sumu 2 235 404,51 eura, a vyzvala ju na zaplatenie do 14. augusta 2014. [18]

25. Odôvodneným stanoviskom zo 17. februára 2012 Komisia oznámila Belgickému kráľovstvu, že tým, že odmietlo oslobodiť inštitúcie Únie od regionálnych poplatkov stanovených v článku 26 uznesenia o elektrine a článku 20 uznesenia o plyne, porušilo článok 3 druhý odsek protokolu. Listom z 23. apríla 2012 predložilo Belgické kráľovstvo svoje pripomienky k odôvodnenému stanovisku.

26. Keďže sa Komisia necítila byť presvedčená tvrdeniami Belgického kráľovstva a keďže Belgické kráľovstvo nezmenilo svoje stanovisko, podala Komisia žalobu, na základe ktorej sa začalo toto konanie.

III – **Žaloba Komisie**

27. Komisia vytýka Belgickému kráľovstvu, že si nesplnilo povinnosti, ktoré mu prislúchali podľa článku 3 druhého odseku protokolu, tým, že odmietlo oslobodiť inštitúcie a orgány Únie od regionálnych poplatkov stanovených v článku 26 uznesenia o elektrine a článku 20 uznesenia o plyne, a tým, že bránilo, aby región Brusel-hlavné mesto vrátil tieto poplatky.

28. Komisia sa domnieva, že podmienky imunity pre nepriame dane stanovené v článku 3 druhom odseku protokolu sú splnené: dodávky elektriny a plynu predstavovali nákup väčšieho rozsahu uskutočnený pre úradné účely Únie.

15 — Druhá výzva odkazuje na list, v ktorom Komisia požiadala orgány regiónu Brusel-hlavné mesto o vrátenie regionálnych poplatkov „od ich zavedenia v roku 2001“. Uvádzam však, že Komisia uzatvára druhú výzvu (rovnako ako aj prvú výzvu, odôvodnené stanovisko a žalobu) konštatovaním, že Belgické kráľovstvo nesplnilo svoje povinnosti podľa článku 3 druhého odseku protokolu tým, že neoslobodilo Úniu „od poplatkov zavedených článkom 26 [uznesenia o elektrine], ako aj článkom 20 [uznesenia o plyne]“. Článok 26 ods. 8 uznesenia o elektrine stanovuje, že „povinnosť platiť poplatok vzniká v januári 2004“ a uznesenie o plyne bolo prijaté v roku 2004.

16 — Komisia v septembri 2008 obnovila platbu regionálnych poplatkov spoločnosti Electrabel a nahradila jej sumu regionálnych poplatkov nezaplatených od júla 2005.

17 — Konanie vo veci prebieha a vec by mala byť prejednávaná 21. mája 2015.

18 — Nie je mi známe, či Únia túto sumu zaplatila a ak to tak nebolo, či spoločnosť Luminus podala žalobu na zaplatenie, ako hrozila.

29. Komisia tvrdí, že rozsudok Komisia/Belgicko (C-437/04, EU:C:2007:178), v ktorom Súdny dvor vylúčil imunitu z dôvodu, že daňovníkom v prejednávanej veci nebola Únia, ale jej zmluvný partner, nie je použiteľný v prejednávanej veci. Tento rozsudok sa totiž týkal priamej dane, zatiaľ čo regionálne poplatky predstavujú nepriamu daň. Podľa Komisie ak by aj Únia nebola poplatníkom regionálnych poplatkov, tieto by v praxi boli vždy na ňu prenesené z dôvodu ich povahy nepriamej dane a zámeru belgického zákonodarcu.

30. Pokiaľ ide o článok 3 tretí odsek protokolu, ktorý vylučuje oslobodenie od daní, ktoré „výlučne zodpovedajú úhradám za verejnoprospešné služby“, na prejednávanú vec sa podľa Komisie neuplatní. Na jednej strane verejné služby, ktoré sú poskytované alebo mohli by byť poskytované Únii, nie sú pre ňu špecifické, ako to vyžaduje judikatúra Súdneho dvora. Na druhej strane by chýbal priamy a úmerný vzťah medzi reálnymi nákladmi na službu a sumou regionálnych poplatkov vyžadovaný judikatúrou.

31. Komisia navrhuje, aby Súdny dvor určil, že Belgické kráľovstvo si nesplnilo povinnosti, ktoré mu prislúchajú podľa článku 3 druhého odseku protokolu. Navrhuje tiež, aby Belgické kráľovstvo zaviazal na náhradu trov konania.

IV – **Konanie pred Súdnym dvorom**

32. Vo svojom vyjadrení k žalobe Belgické kráľovstvo tvrdí, že inštitúcie a orgány Únie nemôžu byť oslobodené od regionálnych poplatkov na základe článku 3 druhého odseku protokolu. Tvrdí, že riešenie prijaté Súdnym dvorom v rozsudku Komisia/Belgicko (C-437/04, EU:C:2007:178) sa má uplatniť na prejednávanú vec preto, lebo Únia nie je poplatníkom regionálnych poplatkov, a že ani uznesenie o elektrine, ani uznesenie o plyne neukladajú poplatníkovi, aby ich preniesol na konečných odberateľov, a prenesenie na Úniu má teda striktne zmluvnú povahu. Subsidiárne Belgické kráľovstvo uvádza, že pokiaľ by Súdny dvor usúdil, že článok 3 druhý odsek protokolu sa uplatní na regionálne poplatky, Belgické kráľovstvo sa domnieva, že oslobodenie musí byť odmietnuté na základe tretieho odseku tohto ustanovenia. Belgické kráľovstvo navrhuje, aby Súdny dvor zamietol žalobu ako nedôvodnú a zaviazal Komisiu na náhradu trov konania.

33. Komisia vo svojej replike zopakovala, že dodávateľ alebo prevádzkovateľ sústavy je síce poplatníkom regionálnych poplatkov, zabezpečuje však len výber týchto poplatkov a prerozdelenie nákladov na konečného odberateľa. Pokiaľ ide o článok 3 tretí odsek protokolu, Komisia zdôrazňuje, že Únia nemôže mať nárok na žiadnu službu vo verejnom záujme financovanú regionálnym poplatkom za plyn, keďže tieto poplatky sú určené výlučne domácnostiam, a že služby vo verejnom záujme financované regionálnym poplatkom za elektrinu buď nepredstavujú služby, alebo jej nie sú poskytnuté osobitne.

34. Belgické kráľovstvo vo svojej duplike predovšetkým zdôrazňuje, že nie je podstatné, či regionálne poplatky predstavujú priamu alebo nepriamu daň, lebo na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, všetky nepriame dane nie sú prenesené na konečného odberateľa.

V – **Posúdenie**

35. Pred začatím skúmania tvrdení Komisie sa mi zdá vhodné v skratke pripomenúť štruktúru článku 3 protokolu, aby som spresnil, aké sú základné prvky nesplnenia povinnosti vytýkaného Belgickému kráľovstvu.

A – *O štruktúre článku 3 protokolu*

36. Článok 3 protokolu rozlišuje medzi priamymi a nepriamymi daňami. Ako zdôraznil Súdny dvor, priame dane sú predmetom „nepodmieneného a všeobecného“ oslobodenia, zatiaľ čo daňová imunita, ktorá sa vzťahuje na nepriame dane, „nie je neobmedzená“.[19] Článok 3 prvý odsek protokolu stanovuje, že „Únia, ako aj jej aktíva, príjmy a iný majetok sú oslobodené od všetkých priamych daní“: nie je uvedená žiadna výnimka z oslobodenia. Článok 3 druhý odsek protokolu však stanovuje „navrátenie alebo náhradu súm nepriamych daní a poplatkov z predaja, zahrnutých v cenách hnuteľného či nehnuteľného majetku, ak Únia vykoná pre svoje úradné účely nákupy väčšieho rozsahu“. Spresňuje tiež, že „tieto ustanovenia sa však nepoužijú tak, aby svojím účinkom narušovali hospodársku súťaž v Únii“. Oslobodenie od nepriamych daní je teda priznané len vtedy, ak sú splnené tri podmienky: po prvé nepriame dane musia byť odvedené pri nákupe väčšieho rozsahu; po druhé tento nákup musí byť vykonaný Úniou pre jej úradné účely; po tretie oslobodenie nesmie narušovať hospodársku súťaž.[20]

37. Pokiaľ ide o tretí odsek článku 3 protokolu, tento stanovuje, že „vyňatie sa nevzťahuje“ na poplatky, ktoré „výlučne zodpovedajú úhradám za verejnoprospešné služby“.

38. Pokiaľ ide o pôsobnosť článku 3 protokolu, Súdny dvor v rozsudku AGF Belgium rozhodol, že „imunita sa týka všetkých druhov priamych alebo nepriamych daní s výnimkami výlučne uvedenými v druhom a treťom odseku článku 3…“[21].

39. Zdôrazňujem, že pojem zdanenie v zmysle článku 3 protokolu, pokiaľ ide o „priame dane“ uvedené v jeho prvom odseku alebo „nepriame poplatky a dane z predaja“ uvedené v jeho druhom odseku, je predmetom autonómneho výkladu. Súdny dvor v tom istom rozsudku AGF Belgium rozhodol, že článok 3 protokolu sa uplatní na dodatočné poistné prémie „bez ohľadu na to, aká je ich kvalifikácia vo vnútroštátnom práve“ (v prejednávanej veci vnútroštátny súd uviedol, že dodatočné poistné prémie vo veci sa podľa nebo skôr podobali na sociálne dávky ako na daňové opatrenia).[22]

40. „Vyňatie“ z pôsobnosti článku 3 protokolu uvedené v jeho treťom odseku sa týka „[výlučných] úhrad za verejnoprospešné služby“. Tretí odsek totiž negatívne definuje pôsobnosť článku 3 protokolu tým, že vylučuje poplatky za verejnoprospešné služby. V tejto súvislosti uvádzam, že ak sú takéto opatrenia vylúčené z pôsobnosti článku 3, je to preto, lebo tento článok upravuje daňovú imunitu a že poplatky kvalifikované ako „úhrady za verejnoprospešné služby“ nemôžu mať daňovú povahu. Pojem protihodnoty – „úhrady“ je totiž pojmu dane cudzí.[23]

19 — Rozsudok Európske spoločenstvo (C-199/05, EU:C:2006:678, bod 31).

20 — Spresňujem, že navrátenie alebo náhrada nepriamych poplatkov a daní z predaja, ktoré predpokladá článok 3 druhý odsek protokolu, sa uplatní na akýkoľvek druh kúpy, vrátane návrhu na poskytnutie služieb (rozsudok AGF Belgium, C-191/94, EU:C:1996:144, bod 36).

21 — C-191/94, EU:C:1996:144, bod 20.

22 — Tamže (bod 16): „*bez ohľadu na právnu kvalifikáciu vo vnútroštátnom práve*, predmetné odvody nemôžu byť považované za odvody, ktoré hradia daňovníci spadajúci pod režim sociálneho zabezpečenia alebo osoby využívajúce služby orgánu sociálneho zabezpečenia…“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát). Ako to zdôraznil generálny advokát Jacobs „klasifikácia poplatku vo vzťahu k vnútroštátnej právnej úprave nie je relevantná. Pojmy ‚dane‘, alebo ‚poplatky‘ použité v článku 3 musia byť vykladané s ohľadom na ich bežný význam a vo svetle účelu tohto ustanovenia. To je jediný prístup, ktorý umožňuje zaistiť tomuto ustanovenia plný účinok a jednotné uplatnenie“ (návrhy generálneho advokáta Jacobs vo veci AGF Belgium, C-191/94, EU:C:1996:53, bod 17). Pozri tiež, pokiaľ ide o (aktuálny) článok 13 druhý odsek protokolu týkajúci sa daňovej výnimky úradníkov, rozsudok Humblet/Belgický štát (6/60-IMM, EU:C:1960:48): „keďže z hľadiska uplatniteľného práva musí byť všeobecný problém vyriešený podľa práva Spoločenstva… a nie podľa belgického práva“. Rovnako v rozsudku Komisia/Belgicko (C-437/04, EU:C:2007:178, body 44 až 46) sa Súdny dvor venoval jednému autonómnemu výkladu pojmu „nepriama daň“ v zmysle článku 3 prvého odseku protokolu.

23 — Ako uvádza generálny advokát Jacobs vo veci AGF Belgium, „úhrada za verejnoprospešnú službu predstavuje cenu zaplatenú za špecifickú službu. Existuje priamy vzťah medzi úhradou a prijatou službou… To ale nie je prípad dane, kde vzťah medzi zaplatením a akoukoľvek prijatou službou je nepriamy a vzdialený“ (C-191/94, EU:C:1996:53, body 31 a 32). Rozdiel medzi daňou a poplatkom za poskytnuté služby je okrem toho známy v daňovom práve členských štátov: pozri v tejto veci návrhy generálneho advokáta Roemer vo veci Van Leeuwen (32/67, EU:C:1968:2), ktorý zdôrazňuje, že rozlišovanie medzi daňami a poplatkami, ktoré sú len protihodnotou za služby poskytnuté verejnými inštitúciami, je známe v holandskom, nemeckom, francúzskom, talianskom a belgickom práve; pozri, pokiaľ ide o francúzske právo, LAMARQUE, J., NÉGRIN, O., a AYRAULT, L.: *Droit fiscal général*, 3. vydanie, LexisNexis, 2014, § 94 a nasl.

41. Zdá sa mi, že „výnimka“ z pôsobnosti článku 3 protokolu uvedená v jeho druhom odseku sa týka požiadavky, aby nepriame dane boli „zahrnuté v cenách hnuteľného či nehnuteľného majetku“ nakupované Úniou: nepriama daň musí byť zahrnutá do ceny tovaru. Podmienky týkajúce sa významnosti a účelu nákupu (úradné účely Únie) sa týkajú *špecifického* nákupu, pri príležitosti ktorého sa odvádza nepriama daň, a nie povahy samotného poplatku: ide teda o hmotnoprávne podmienky imunity a nie jej uplatniteľnosti.[24] Rovnako ani neexistencia účinkov na hospodársku súťaž na vnútornom trhu nemôže byť považovaná za hmotnoprávnu podmienku.

42. Zdôrazňujem, že neexistujú iné výnimky z pôsobnosti článku 3 protokolu, ako sú tie, ktoré sú uvedené v dvoch predchádzajúcich bodoch. V rozsudku AGF Belgium Súdny dvor spresnil, že článok 3 protokolu sa uplatní na „všetky druhy zdanenia“, „*len* s výnimkami“ stanovenými v druhom a treťom odseku tohto ustanovenia.[25] Súdny dvor odôvodňuje výlučnú povahu týchto výnimiek znením článku 3 protokolu, ktorý, ako hovorí, definuje imunitu „veľmi široko“[26]. Okrem toho sa mi zdá, že tieto dve výnimky sú jedinými výnimkami z pôsobnosti článku 3 protokolu preto, lebo sú uvedené výslovne. Ak by záujmom zákonodarcu Únie bolo pripustiť iné výnimky z článku 3 protokolu, výslovne by tieto ostatné výnimky stanovil, ako to urobil v súvislosti s úhradou za verejnoprospešné služby a nepriamymi poplatkami, ktoré nie sú zahrnuté do ceny nakupovaného tovaru.

B – *O skutočnostiach zakladajúcich nesplnenie povinnosti*

43. Komisia tvrdí, že Belgické kráľovstvo tým, že odmietlo priznať Únii imunitu od regionálnych poplatkov, porušilo svoje povinnosti podľa článku 3 druhého odseku protokolu.

44. Komisii teda prislúcha, aby preukázala, že regionálne poplatky spĺňajú podmienky stanovené v článku 3 druhom odseku protokolu. Musí preukázať, že regionálne poplatky sú „zahrnuté v cenách“ upravených Úniou pre dodanie elektriny a plynu a že toto dodanie predstavuje nákup „väčšieho rozsahu“, uskutočnený pre jej „úradné účely“ a svojím účinkom nenarušuje hospodársku súťaž na vnútornom trhu.

45. Belgické kráľovstvo namieta, že článok 3 druhý odsek protokolu sa uplatňuje len na dane, ktorých je Únia podľa vnútroštátneho práva daňovníkom. Preto ak Únia znáša, ako v prejednávanej veci, daňovú záťaž na základe zmluvy uzavretej s daňovníkom, nevzťahuje sa naňho imunita stanovená v článku 3 protokolu. Komisia teda má preukázať, že článok 3 druhý odsek protokolu sa uplatňuje na dane, ktorých záťaž znáša Únia, pričom nie je ich daňovníkom.

46. Subsidiárne Belgické kráľovstvo namieta, že regionálne poplatky predstavujú výlučne úhradu za verejnoprospešné služby v zmysle článku 3 tretieho odseku protokolu a že sa teda na ne nevzťahuje imunita stanovená v druhom odseku tohto článku. Komisia teda má preukázať, že regionálne poplatky nepredstavujú výlučne úhradu za verejnoprospešné služby.[27]

24 — Ak má nákup zanedbateľnú hodnotu a imunita je z tohto dôvodu odmietnutá, predmetný odvod nestráca svoju daňovú povahu: článok 3 protokolu sa naň uplatní. Imunita je jednoducho odmietnutá preto, lebo transakcia nesplnila jednu zo základných podmienok druhého odseku, teda nákup „väčšieho rozsahu“.

25 — C-191/94, EU:C:1996:144, bod 20 (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

26 — Tamže, bod 19.

27 — V tejto súvislosti spresňujem, že kvalifikácia pripustená v belgickom práve pre regionálne poplatky nemohla nijakým spôsobom pomôcť Komisii, keďže pojem zdanenie v zmysle článku 3 protokolu, ako už bolo uvedené, je predmetom autonómneho výkladu. Nie je teda podstatné, že sa zdá, že belgické právo považuje regionálny poplatok za plyn skôr za daň ako za poplatok za poskytnuté služby z dôvodu, že na to, aby mohlo ísť o poplatok za poskytnuté služby, treba, aby mal zo služby prospech izolovane poplatník, čo v tomto prípade tak nie je. Pozri stanovisko, ktoré vydal Conseil d'État k predbežnému návrhu uznesenia o organizácii trhu s elektrinou v regióne Brusel-hlavné mesto, Parlament Bruselu-hlavného mesta, parlamentné dokumenty, schôdza 2000/2001, dokument č. A-192/1-00/01, s. 64.

47. Nezdá sa mi teda vôbec spochybniteľné, že tri podmienky imunity od nepriamych daní sú v prejednávanej veci splnené; Belgické kráľovstvo napokon ich splnenie nespochybňuje. Preskúmam teda v krátkosti tieto tri podmienky predtým, ako sa budem venovať otázkam, ktoré sú predmetom diskusie medzi účastníkmi konania. Ide o uplatniteľnosť článku 3 druhého odseku protokolu na dane, ktorých záťaž znáša Únia, pričom nie je ich daňovníkom, teda o ústrednú otázku v písomnostiach ako Komisie, tak aj Belgického kráľovstva, a o odpoveď na tvrdenie subsidiárne predložené Belgickým kráľovstvom o kvalifikácii regionálnych poplatkov ako výlučne úhrady za verejnoprospešné služby v zmysle článku 3 tretieho odseku protokolu.

C – *O podmienkach imunity stanovenej v článku 3 druhom odseku protokolu*

48. Pripomínam, že imunita od nepriamych daní sa prizná len vtedy, ak sú tieto dane odvedené z nákupu väčšieho rozsahu, ak tento nákup vykoná Únia pre jej úradné účely a ak imunita svojím účinkom nenarušuje hospodársku súťaž na vnútornom trhu.

49. Nepochybujem, že tieto podmienky sú v prejednávanej veci splnené.

50. Dodanie elektriny a plynu štyrom inštitúciám a orgánom Únie je nepochybne nákupom väčšieho rozsahu; pripomínam, že v prebiehajúcom spore na Tribunal de première instance de Bruxelles týkajúcom sa zmluvy so spoločnosťou Electrabel ide o sumu presahujúcu 4 milióny eur a že suma, ktorej zaplatenie požaduje spoločnosť Luminus od Únie, je vyššia ako 2 milióny eur. Zdá sa mi tiež, že nákup je nepochybne vykonaný pre úradné účely Únie: bez elektriny a plynu by úradníci a zamestnanci Únie nemohli pracovať. [28]

51. Pokiaľ ide o tretiu podmienku týkajúcu sa účinku na hospodársku súťaž, tej sa účastníci konania ani nedotkli. Navyše sa mi zdá, že táto podmienka splynie s druhou podmienkou týkajúcou sa úradného účelu nákupu: keďže Únia nakupuje hnuteľnú alebo nehnuteľnú vec pre svoje úradné účely, vykonáva nezárobkovú činnosť a takáto činnosť nemôže mať účinok na hospodársku súťaž. [29]

52. Zdôrazňujem nakoniec, že len tri podmienky preskúmané vyššie sú stanovené v článku 3 druhom odseku protokolu. Súdny dvor v rozsudkoch Komisia/Belgicko a Európske spoločenstvo síce uvádza, že Komisia nepreukázala, že odmietnutie imunity zasahuje do nezávislosti a riadnej činnosti Únie, je to však len pre úplnosť potom, čo bola vylúčená imunita z iných dôvodov. [30] Súdny dvor teda zo zásahu do nezávislosti alebo do riadnej činnosti Únie nerobí dodatočnú podmienku imunity.

28 — V súvislosti s „úradným účelom“ nákupov vykonaných Úniou pozri SCHMIDT, C.: Le protocole sur les privilèges et immunités des Communautés européennes – Commentaire de l'article 218 du Traité de Rome et de l'article 28, premier alinéa, du traité de fusion. In: *Cahiers de droit européen*, 1991, s. 67 – 100, bod 17, a DUFFAR, J.: *Contribution à l'étude des privilèges et immunités des organisations internationales*, LGDJ, Paris, 1982, kapitola VII, s. 291 a 292, bod 341.

29 — Pozri DUFFAR, J.: c. d., bod 339: „záujem na neporušení hospodárskej súťaže je výslovne uvedený v článku 3 [druhom] odseku [protokolu]. Oslobodenie musí byť obmedzené na činnosti, ktoré tvoria predmet činnosti organizácie, a ak dôjde k prekročeniu týchto limitov, oslobodenie stráca svoj význam“.

30 — V rozsudku Komisia/Belgicko Súdny dvor rozhodol, že oslobodenie musí byť odmietnuté z dôvodu, že nie je v prospech zmluvného partnera Únie, a len následne spresnil, že takýto záver „nemôže byť vyvrátený“ účelom článku 3 protokolu, teda zárukou nezávislosti a riadnej činnosti Únie (C-437/04, EU:C:2007:178, body 55 a 56). V rozsudku Európske spoločenstvo „v každom prípade“ Súdny dvor uvádza, že Komisia nepreukázala, že platenie prejednávaného poplatku narušovalo nezávislosť a riadnu činnosť Únie (C-199/05, EU:C:2006:678, bod 43).

D – *O uplatniteľnosti článku 3 protokolu na dane, ktorých záťaž znáša Únia, pričom nie je daňovníkom podľa vnútroštátneho práva*

53. Belgické kráľovstvo tvrdí, že neporušilo svoje povinnosti na základe článku 3 druhého odseku protokolu, lebo tento článok sa uplatňuje len na dane, ktorých je Únia daňovníkom podľa vnútroštátneho práva. To ale nie je prípad regionálnych poplatkov. Ak Únia znáša ich záťaž, je to podľa Belgického kráľovstva na základe zmluvy, ktorá ju viaže k poplatníkovi: je to preto, že Únia akceptovala prenesenie.

54. V tejto súvislosti sa Belgické kráľovstvo opiera o rozsudok Komisia/Belgicko [31]. V tomto rozsudku Súdny dvor rozhodol, že článok 3 prvý odsek protokolu nestanovuje žiadne oslobodenie v prospech zmluvných partnerov Únie. Z toho vyvodil, že Belgické kráľovstvo tým, že odmietlo oslobodiť Úniu od regionálnej dane z nehnuteľnosti, ktorej daňovníkom je vlastník nehnuteľnosti a ktorej záťaž znášala Únia na základe nájomnej zmluvy, neporušilo svoje povinnosti podľa článku 3 prvého odseku protokolu. Prenesenie dane na Úniu sa uskutočnilo prostredníctvom zmluvy; Komisia ho teda slobodne akceptovala.

55. V prejednávanom prípade je podľa článku 26 ods. 1 uznesenia o elektrine poplatníkom regionálneho poplatku na elektrinu dodávateľ elektriny, ktorý nakupuje elektrinu od výrobcu a ďalej ju predáva. Poplatníkom regionálneho poplatku je podľa článku 20 uznesenia o plyne prevádzkovateľ distribučnej sústavy, potom od roku 2011 podľa článku 20p ods. 1 dodávateľ plynu, ktorý nakupuje plyn od dodávateľov a ďalej ho predáva. Únia teda platí regionálne poplatky na základe zmluvy, ktorá ju viaže s poplatníkmi. Spoločnosť Electrabel, ktorá bola poskytovateľom elektriny Komisii, Rade, Parlamentu a Hospodárskemu a sociálnemu výboru do 31. júla 2009 a zostáva dodnes ich dodávateľom plynu, preniesla na Úniu sumu týchto regionálnych poplatkov. [32] Naopak spoločnosť Luminus, ktorá bola ich dodávateľom elektriny od 1. augusta 2009 do 31. júla 2012, [33] nepreniesla na Úniu regionálne poplatky. [34]

56. V tejto súvislosti Komisia tvrdí, že riešenie prijaté Súdnym dvorom v rozsudku Komisia/Belgicko nemôže byť prevzaté na prejednávanú vec. Nespochybňuje, že poplatníkom regionálnych poplatkov je podľa belgického práva dodávateľ alebo prevádzkovateľ distribučnej sústavy a nie Únia. V podstate však tvrdí, že prenesenie regionálnych poplatkov nevyplýva výlučne zo zmluvnej slobody strán, lebo jednak prenesenie regionálnych poplatkov zodpovedá zámeru belgického zákonodarcu a jednak regionálne poplatky ako nepriama daň sú prenášané na spotrebiteľa. Situácia v prejednávanej veci, ktorá sa týka nepriamej dane, sa teda odlišuje od situácie, ktorou sa Súdny dvor zaoberal v rozsudku Komisia/Belgicko, ktorá sa týkala priamej dane. Odmietnuť Únii imunitu od nepriamych daní z dôvodu, že Únia nie je jej poplatníkom, by v praxi takmer vždy znamenalo odmietnuť jej imunitu od nepriamych daní.

57. Úvodom priznávam, že ma vôbec nepresvedčilo tvrdenie Komisie, podľa ktorého prenesenie nepriamych daní vyplýva z ich povahy. Otázkou nie je, či sú nepriame dane na základe svojej povahy prenášané, ale či je prenášaná predmetná nepriama daň v prejednávanej veci, teda regionálne poplatky.

31 — C-437/04, EU:C:2007:178, body 50 a 51.

32 — Ustanovenie článku 4.2 všeobecných podmienok zmluvy uzavretej medzi Komisiou a spoločnosťou Electrabel na dodávky elektriny vysokého napätia stanovuje, že „naše ceny za energie sa zvyšujú.… o dane, poplatky, príspevky, doplatky a náklady, ktoré sú nám uložené príslušným orgánom, ktoré môžeme alebo musíme preniesť na našich odberateľov a ktoré sa týkajú nášho podnikania v najširšom zmysle slova alebo z neho vyplývajú, elektrickej energie alebo zemného plynu alebo z nich vyplývajú, ako je poplatok na financovanie CREG, federálny príspevok určený na financovanie niektorých činností vo verejnom záujme a príspevok na energie“.

33 — Výlučne pre vysoké napätie: pre nízke napätie (pokiaľ ide o Parlament, stredné napätie), spoločnosť Electrabel zostala dodávateľom Komisie, Rady a Parlamentu až dodnes (zo spisu nevyplýva, že by mal Hospodársky a sociálny výbor zmluvu na nízke napätie).

34 — Článok 3.2 osobitných podmienok zmluvy uzavretej s Komisiou na dodávky elektriny vysokého napätia stanovuje, že „dane, poplatky a ostatné regionálne a federálne príspevky nemôžu byť fakturované“.

58. So stanoviskom Komisie, podľa ktorého imunita nemôže byť vylúčená len z dôvodu, že Únia nie je poplatníkom regionálnych poplatkov, však podľa môjho názoru treba súhlasiť z dôvodov uvedených nižšie.

59. Po prvé zo znenia článku 3 druhého odseku protokolu nevyplýva, že by podmienkou imunity bolo, aby nepriame poplatky a dane z nákupu, ktoré toto ustanovenie upravuje, dlhovala priamo Únia. Zákonodarca Únie mohol napríklad stanoviť, že „vlády členských štátov prijmú, vo všetkých prípadoch, ktoré to pripúšťajú, vhodné opatrenia k navráteniu alebo náhrade súm nepriamych daní a poplatkov z predaja, *ktorých je Únia poplatníkom*, ak Únia vykoná pre svoje úradné účely nákupy hnuteľného či nehnuteľného majetku väčšieho rozsahu“. O taký prípad nejde. Toto ustanovenie, ako som už uviedol, len požaduje, aby nepriame dane „boli zahrnuté v cenách“ platených Úniou, aby „cena zahŕňala“ nepriame dane. Na to, aby nepriame dane spadali do pôsobnosti článku 3 druhého odseku protokolu, by teda stačilo, aby Únia v praxi odvádzala sumu nepriamych daní, pričom sa nevyžaduje, aby bola ich poplatníkom.

60. Po druhé imunitu nemožno odmietnuť len z dôvodu, že vnútroštátne právo neoznačuje Úniu ako poplatníka.

61. Belgické právo totiž definuje poplatníka regionálnych poplatkov (dodávateľ elektriny, prevádzkovateľ distribučnej sústavy, ďalej dodávateľ plynu), ako aj ich základ (poskytnutá elektrina, stav počítadla plynu), ich sadzbu (hodnota v eurách zodpovedajúca pásmu poskytnutej elektriny alebo stavu počítadla plynu) a oslobodenia od nich (oslobodenie pre výkon poskytnutý k dispozícii odberateľom pre ich železničnú prepravnú sieť).

62. Odmietnuť imunitu z dôvodu, že Únia nie je poplatníkom dane bez ohľadu na to, či ide o priamu daň alebo nepriamu daň, by teda znamenalo ponechať na členský štát sídla možnosť definovať pojem zdanenie v zmysle článku 3 protokolu. Ako sa ukázalo, Súdny dvor rozhodol v rozsudku AGF Belgium, že pojem zdanenie je predmetom autonómneho výkladu.[35]

63. Zostáva preskúmať tvrdenie Belgického kráľovstva týkajúce sa zmluvnej povahy prenesenia regionálnych poplatkov na konečného odberateľa. V tejto súvislosti sa mi zdá, že existujú významné dôvody pochybovať o striktne zmluvnej povahe prenesenia týchto poplatkov.

64. Možnosť prenesenia regionálnych poplatkov je výslovne stanovená v uznesení o elektrine a uznesení o plyne. Článok 20 uznesenia o plyne[36] stanovuje, že „prenesenie [nákladov spojených s činnosťami vo verejnom záujme] do taríf je upravené federálnou právnou úpravou“. Článok 26 ods. 9 uznesenia o elektrine obsahuje[37] podobné ustanovenie. Komentár k článkom návrhu uznesenia o plyne naznačuje, pokiaľ ide o článok 20, že tento „len stanovuje, že náklady týkajúce sa výkonu [činností vo verejnom záujme] znáša prevádzkovateľ sústavy, ktorý môže *zahrnúť* tieto náklady z rovnakého dôvodu ako ostatné nákladové faktory, do návrhu taríf, ktoré predkladá [Commission de Régulation de l'Électricité et du Gaz] (Komisii pre reguláciu elektriny a plynu) pri dodržaní kráľovského nariadenia o organizácii všeobecnej tarifnej štruktúry v distribučných sústavách“.[38] Kráľovské nariadenie z 29. februára 2004 o všeobecnej tarifnej štruktúre a o základných zásadách a postupoch v oblasti taríf a účtovníctva prevádzkovateľov distribučných sústav zemného plynu na belgickom území (l'arrêté royal du 29 février 2004 relatif à la structure tarifaire générale et aux principes de base et procédures en

35 — C-191/94, EU:C:1996:144, bod 16. Pozri bod 39 týchto návrhov.

36 — Až do jeho zrušenia uznesením z 20. júla 2011, ktoré zmenilo uznesenie o plyne, pozri poznámku pod čiarou 13.

37 — Až do jeho zrušenia uznesením z 20. júla 2011, ktoré zmenilo uznesenie o elektrine, pozri poznámku pod čiarou 9.

38 — Parlament Bruselu-hlavného mesta, parlamentné dokumenty, schôdza 2003/2004, dokument A-506/1-03/04, komentár k článkom, článok 20 (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

matière de tarifs et de comptabilité des gestionnaires des réseaux de distribution de gaz naturel actifs sur le territoire belge)[39] stanovuje, že „do vyúčtovania taríf *sú zahrnuté* tarifné položky týkajúce sa daní, poplatkov, príspevkov a náhrad… Tarifné položky *prípadne zahŕňajú*: 1. príplatky, odvody alebo náhrady spojené s financovaním povinností vo verejnom záujme…“[40].

65. Ďalej uvádzam, že podľa článku 26 ods. 2 druhého pododseku uznesenia o elektrine je poplatník oslobodený od regionálneho poplatku na elektrinu „za výkon, ktorý je poskytovaný odberateľom na ich železničnú… prepravnú sieť“. Inými slovami tento poplatok nie je nutné platiť, ak konečný odberateľ prevádzkuje železničnú prepravnú sieť: belgický zákonodarca teda zohľadnil spotrebu, aspoň špecifickú spotrebu (železničná trakcia). Z článku 26 ods. 2 uznesenia o elektrine možno vyvodiť, že cieľom regionálneho poplatku za elektrinu je postihnúť spotrebu, teda že je určený na to, aby bol prenesený na konečného spotrebiteľa.

66. Konečne je obzvlášť významné, že podľa informácií Súdneho dvora *len jeden* poplatník regionálnych poplatkov, spoločnosť Luminus, akceptovala, že nebude prenášať regionálne poplatky na Úniu. Komisia tvrdí, že musela upustiť od zahrnutia ustanovenia o neprenášaní regionálnych poplatkov na Úniu do svojich verejných obstarávaní, lebo žiadny uchádzač nebol pripravený akceptovať takéto ustanovenie. Napokon, ak spoločnosť Luminus akceptovala neprenášanie regionálnych poplatkov, je to podľa Komisie preto, lebo bola nesprávne presvedčená, že sama nebude platiť tieto poplatky. Navyše spoločnosť Luminus následne požiadala Úniu o preplatenie regionálnych poplatkov.

67. Je síce pravda, ako uvádza Belgické kráľovstvo, že poplatník nie je povinný prenášať regionálne poplatky na konečného odberateľa, nič to však nemení na tom, že v prípade neprenášania zostáva poplatník povinný hradiť regionálne poplatky správnym orgánom regiónu Brusel-hlavné mesto.

68. K tomuto bodu Komisia uvádza, že poplatník, ktorý z dôvodu neexistencie takéhoto ustanovenia nepreniesol regionálne poplatky na svojich odberateľov, by mal problémy uniesť ich ekonomickú záťaž, takže by sa nachádzal v náročnej situácii. Belgické kráľovstvo odpovedalo, že ak by to tak bolo, Komisia by spoločnosti Luminus pridelila tzv. „deficitnú verejnú zákazku“ a nemohla by sa dovolávať vlastného protiprávneho jednania.

69. V tejto súvislosti sa mi zdá jasné, že poplatník, ktorý nepreniesol regionálne poplatky na svojich zákazníkov, by sa nachádzal v ťažkej situácii. Mal by záujem ich preniesť, lebo je povinný ich platiť verejnoprávnym orgánom, aj keď ich neprenáša. Zdá sa, že by bol nútený ich prenášať, ak by sa chcel vyhnúť tomu, že by sa nachádzal v ekonomicky ťažkej situácii.

70. Nakoniec spresňujem, že situácia v prejednávanej veci sa odlišuje od situácie, ktorou sa Súdny dvor zaoberal v rozsudku Komisia/Belgicko.

71. V tomto rozsudku Súdny dvor odôvodnil odmietnutie oslobodenia od predmetnej regionálnej dane z nehnuteľnosti zmluvnou povahou prenesenia na Úniu, ktorá predpokladala, že Únia môže prenesenie odmietnuť. Nezdá sa mi, že by v prejednávanej veci Únia disponovala podobnou slobodou odmietnuť prenesenie regionálnych poplatkov, akou disponovala v prípade odmietnutia prenesenia regionálnej dane z nehnuteľnosti. Ak by vlastník nehnuteľnosti podmienil podpis nájomnej zmluvy prenesením tejto dane, nepochybne by sa Únia mohla obrátiť na iných prenajímateľov. Bolo by ale pre ňu náročnejšie obrátiť sa na iných dodávateľov elektriny alebo plynu, keďže trhy s elektrinou a s plynom sú síce trhmi otvorenými súťaži, ale nepôsobí na nich neobmedzený počet účastníkov.

39 — *Moniteur belge* z 11. marca 2004, s. 13656.

40 — Článok 9 (kurzívou zvýraznil generálny advokát).

72. Súdny dvor teda môže vyhovieť návrhu Komisie v prejednávanej veci bez toho, aby sa dostal do rozporu s rozsudkom Komisia/Belgicko. Je pravda, že v tomto rozsudku Súdny dvor rozhodol, že „akákoľvek situácia na trhu však v žiadnom prípade nemôže vyvolať daňovú imunitu“. Zdá sa mi však, že slobodu voľby dodávateľa obmedzuje nie ekonomická situácia na trhu s elektrinou a plynom, ale jeho povaha, síce otvorená, ale regulovaná. Trh s elektrinou a plynom nemôže byť porovnávaný s trhom nehnuteľností, o ktorý šlo v rozsudku Komisia/Belgicko.

73. Ako predbežný záver uvádzam, že sa domnievam, že Komisia dostatočne právne preukázala, že podmienky imunity stanovené v článku 3 druhom odseku protokolu sú splnené.

E – *O kvalifikácii „[výlučne úhrady] za verejnoprospešné služby“ v zmysle článku 3 tretieho odseku protokolu*

74. Subsidiárne Belgické kráľovstvo uvádza, že za predpokladu, že regionálne poplatky by Únia mala hradiť, treba ich posúdiť ako výlučne úhradu za verejnoprospešné služby. Ako na také sa na ne nevzťahuje imunita podľa článku 3 tretieho odseku protokolu. Je teda potreba zaoberať sa týmto tvrdením predtým, ako dospejem ku konečnému záveru.

75. Súdny dvor rozhodol, že odvod predstavuje „[výlučne úhradu] za verejnoprospešné služby“ v zmysle článku 3 tretieho odseku protokolu, ak spĺňa dve podmienky. Po prvé verejnoprospešná služba musí byť alebo aspoň môže byť poskytnutá tým, ktorí platia poplatok.[41] Po druhé musí existovať priamy a úmerný vzťah medzi reálnym nákladom za túto službu a poplatkom zaplateným adresátom služby.[42] Postupne budem skúmať, či regionálne poplatky spĺňajú tieto dve podmienky.

1. O pojme služby poskytnutej tým, ktorí zaplatili poplatok

76. Komisia tvrdí, že služby hradené regionálnymi príspevkami buď nie sú spôsobilé, aby boli poskytnuté Únii, alebo jej nemôžu byť poskytnuté osobitne.

77. Pokiaľ ide o regionálny poplatok za elektrinu, niektoré činnosti vo verejnom záujme stanovené v článkoch 24 a 24a uznesenia o elektrine sú, ako zdôrazňuje Komisia, zamerané len na spotrebiteľov, ktorí sú rezidentmi: Únia z nich nemôže mať prospech. Je to tak v prípade poskytovania minimálnych nepretržitých dodávok elektriny pre spotrebu domácností, ako aj poskytovania elektriny za osobitnú sociálnu tarifu podľa článku 24 ods. 1 bodov 1 a 2. Nie je podstatné, na rozdiel od toho, čo tvrdí Belgické kráľovstvo, že zamestnanci Únie môže mať prospech z týchto činností vo verejnom záujme: článok 3 protokolu stanovuje imunitu v prospech Únie, a nie úradníkov alebo iných zamestnancov. Verejnoprospešné služby teda musia byť poskytnuté Únii.

78. Preto ani minimálna nepretržitá dodávka elektriny pre spotrebu domácností, ani dodávka elektriny za osobitnú sociálnu tarifu nepredstavujú verejnoprospešné služby v zmysle článku 3 tretieho odseku protokolu.

79. Naopak sa mi zdá, že z iných činností vo verejnom záujme spomedzi tých, ktoré sú uvedené v uznesení o elektrine, môže mať prospech Únia alebo z nich skutočne prospech má.

80. Podľa môjho názoru nemožno vylúčiť, že Únia má prospech z odkúpenia elektriny vyrobenej kogeneráciou stanovenou v článku 24a bod 1 uznesenia o elektrine. Komisia uvádza, že inštitúcie Únie disponujú kogeneračnými systémami. Zdá sa mi nepodstatné, že výroba elektriny inštitúciami je nižšia ako ich spotreba, takže nepredávajú elektrinu, ktorú vyrábajú kogeneráciou: stačí, že Únia môže mať

41 — Rozsudok AGF Belgium (C-191/94, EU:C:1996:144, bod 26) a rozsudok Európske spoločenstvo (C-199/05, EU:C:2006:678, bod 21).

42 — Rozsudok Európske spoločenstvo (C-199/05, EU:C:2006:678, bod 25).

prospech z odkúpenia takto vyrobenej elektriny. Tiež nie je podstatné, že odkúpenie takto vyrobenej elektriny spadá do rámca politiky životného prostredia regiónu Brusel-hlavné mesto: na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, odkúpenie predstavuje službu poskytovanú Únii. Navyše je možné, že v určitých hodinách dňa Únia vyrába viac, ako spotrebúva. Nakoniec predaj elektriny nemôže byť vzhľadom na nízke objemy považovaný za obchodnú činnosť, ktorú Únia nemôže vykonávať.

81. Navyše z výstavby, údržby a obnovy zariadení verejného osvetlenia podľa článku 24a bod 2 uznesenia o elektrine má prospech Únia, pokiaľ ide o osvetlenie štvrtí, v ktorých sa nachádzajú inštitúcie a orgány Únie. Z verejného osvetlenia majú isto prospech všetci chodci v Bruseli a nielen Únia. Na rozdiel od toho, čo tvrdí Komisia, však pojem úhrady za verejnoprospešnú službu podľa môjho názoru neznamená, že služba musí byť poskytnutá osobitne tomu, kto za ňu platí: článok 3 tretí odsek protokolu sa týka „verejnoprospešných“ služieb, nie poskytnutých služieb, ktoré sú rovnocenné zmluvnému plneniu podľa súkromného práva. Preto verejné osvetlenie ako také môže v zásade predstavovať verejnoprospešnú službu, z ktorej má prospech Únia, v zmysle článku 3 tretieho odseku protokolu.

82. Predovšetkým z programu rozumného používania elektriny stanoveného v článku 24 ods. 2 uznesenia o elektrine mala Únia skutočne prospech. Komisia nespochybňuje, že inštitúcie a orgány Únie mali prospech z „energetických prémií“ určených napríklad na zlepšenie energetickej účinnosti osvetlenia budovy.

83. Preto z niektorých činností verejnej služby financovaných regionálnym poplatkom za elektrinu môže mať Únia prospech (odkúpenie elektriny vyrobenej prostredníctvom kogenerácie) alebo z nich mala prospech (verejné osvetlenie, program rozumného používania energie).

84. Pokiaľ ide o regionálny poplatok za plyn, obmedzím sa na uvedenie, že z jednej z činností vo verejnom záujme stanovených v článkoch 18 a 18a uznesenia o plyne môže mať Únia prospech: program rozumného používania plynu uvedený v článku 18a ods. 2 uznesenia o plyne. Spresňujem, že článok 18a ods. 2 uznesenia o plyne je stále platný a je teda možné pochybovať o tvrdení Komisie, podľa ktorého sa od augusta 2011 všetky činnosti vo verejnom záujme financované regionálnym poplatkom za plyn zameriavajú len na domácnosti.

85. Aby regionálne poplatky boli kvalifikované ako výlučne úhrada za verejnoprospešné služby a aby sa tak na ne nevzťahovala pôsobnosť článku 3 protokolu, však nestačí, že sú úhradou za verejnoprospešné služby poskytnuté Únii. Ešte je potrebné, aby existoval priamy a úmerný vzťah medzi skutočnými nákladmi za tieto služby a sumou regionálnych poplatkov. Zdá sa mi, že takýto vzťah v prejednávanej veci nie je.

2. O priamom a úmernom vzťahu medzi skutočnými nákladmi na službu a poplatkom zaplateným príjemcom služby

86. Komisia uvádza, že regionálne poplatky sa vypočítavajú v závislosti od výkonu poskytnutého konečnému odberateľovi.[43] Z toho vyvodila, že regionálne poplatky nie sú vypočítané v závislosti od nákladov činnosti vo verejnom záujme, ktoré financujú.

87. Argumentácii Komisie nemožno podľa môjho názoru vyhovieť.

43 — S výhradou spotreby za uplynulý rok pri regionálnom poplatku za plyn a konečných odberateľoch, ktorých stav počítadla je 6 až 10 m/h (najmenšie existujúce počítadlo).

88. Článok 26 § 3 uznesenia o elektrine stanovuje, že „poplatok sa vypočíta na základe výkonu, ktorý má poplatník k dispozícii pre oprávnených konečných odberateľov“. Článok 20p § 3 uznesenia o plyne doplnený v roku 2011 [44] uvádza, že „poplatok sa vypočíta na základe stavu počítadiel využívaných prevádzkovateľom sústavy v miestach spotreby v regióne Brusel-hlavné mesto u konečných odberateľov. Stav počítadla sa určuje podľa maximálneho prietoku plynu uvedeného v metroch kubických za hodinu, pre ktorý bolo počítadlo určené“. Podľa týchto ustanovení sa suma regionálnych poplatkov zvyšuje s výkonom poskytnutým odberateľom. Náklady na služby poskytnuté príjemcovi sa však nezvyšujú s poskytnutým výkonom. Odberateľ, ktorému je poskytnutý výrazne vyšší výkon, nemá väčší prospech z činností vo verejnom záujme ako odberateľ, ktorému je poskytnutý nižší výkon: prospech z činností vo verejnom záujme, teda náklady na ne, nemajú súvislosť s poskytnutým výkonom. Preto suma regionálnych poplatkov nemá súvislosť s nákladmi na služby vo verejnom záujme.

89. Regionálne poplatky preto nemožno považovať výlučne za úhradu za verejnoprospešné služby v zmysle článku 3 tretieho odseku protokolu. Niektoré činnosti vo verejnom záujme, ktoré financujú, sú síce službami poskytnutými v prospech Únie alebo nimi môžu byť, ich výška však nezávisí od výšky nákladov na tieto služby. Komisia preto preukázala, že regionálne poplatky nepredstavujú zdanenie v zmysle článku 3 protokolu.

90. Je preto potrebné vyhovieť žalobe Komisie. Podľa článku 138 ods. 1 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora treba zaviazať Belgické kráľovstvo na náhradu trov konania.

VI – **Návrh**

91. Vzhľadom na uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor:

1. určil, že Belgické kráľovstvo si tým, že odmietlo priznať inštitúciám a orgánom Únie so sídlom v Bruseli imunitu od regionálnych poplatkov určených na financovanie povinností vo verejnom záujme v oblasti dodávok elektriny a plynu stanovených v článku 26 uznesenia z 19. júla 2001 o organizácii trhu s elektrinou v regióne Brusel-hlavné mesto, ako aj v článku 20 uznesenia z 1. apríla 2004 o organizácii trhu s plynom v regióne Brusel-hlavné mesto, pokiaľ ide o poplatky za prepravné cesty pre plyn a elektrinu, a o zmene uznesenia z 19. júla 2001 o organizácii trhu s elektrinou v regióne Brusel-hlavné mesto, nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú z článku 3 druhého odseku Protokolu (č. 7) o výsadách a imunitách Európskej únie;

2. zaviazal Belgické kráľovstvo na náhradu trov konania.

44 — Pozri bod 17 týchto návrhov.